

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

Trondheim, 06.04.2017

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2017/3973

Saksbehandler:
Kari Bjørneraas

Anbefaling til kommuner om å vurdere bestandsreduksjon av hjortevilt

Miljødirektoratet anbefaler kommuner å tilrettelegge for bestandsreduksjon av elg, hjort og rådyr i og rundt områder med påvist skrantesjuka. Dette vil si Selbu og omkringliggende kommuner, samt kommuner i og rundt Nordfjella villreinområde.

Bakgrunn

Vitenskapskomiteen for mattrygghet (VKM) har kommet med en risikovurdering i forbindelse med skrantesjuka. Rapporten er utarbeidet på oppdrag fra Mattilsynet og Miljødirektoratet. VKM har belyst hvilke risikofaktorer som bidrar til overføring av smitte, og hvordan risikofaktorene vil påvirke valg av forvaltningstiltak.

Vitenskapskomiteen for mattrygghet anser følgende tiltak som effektive i arbeidet mot skrantesjuka:

- I smittede bestander som kan avgrenses: uttak av alle dyr og brakklegging av området i minst fem år.
- I smittede bestander som ikke kan avgrenses: nedskyting av hjortevilt i områder rundt der syke dyr har blitt påvist.
- Redusere bestandstettheten i og rundt alle områder med påvist smitte slik at smittede og friske dyr har minst mulig kontakt og sannsynligheten for å spre sykdommen ut av området reduseres.
- Forhindre unødig kontakt mellom hjortedyr ved å stoppe fôringstiltak og utplassering av saltstein.
- Sette opp gjerder og gjete bestander av rein for å hindre kontakt.
- Forhindre at folk tar med seg smitte til nye områder.

[Les hele rapporten på VKM sine hjemmesider.](#)

Oppfølging av VKM-rapporten

Basert på VKM-rapporten har både Mattilsynet og Miljødirektoratet ulike oppfølgingstiltak innenfor hvert sitt ansvarsområde. Kommunens viltforvaltning er viktig i dette oppfølgingsarbeidet.

Anbefaler kommuner å tilrettelegge for bestandsreduksjon av elg, hjort og rådyr

Miljødirektoratet oppfordrer alle kommuner i og rundt områder med påvist skrantesjuka - både i Selburegionen og i Nordfjellaregionen - til å tilrettelegge for bestandsreduksjon for alle hjorteviltarter kommunen har forvaltningsansvar for. Dette gjelder først og fremst kommuner som har fått påvist skrantesjuka og nabokommunene til disse, men andre kommuner bør gjøre en vurdering basert på dyrenes arealbruk i området.

Bakgrunn for anbefalingen

Ved å redusere antall dyr i bestandene vil sannsynligheten for å spre smitte til hjortevilt i omkringliggende bestander og arter reduseres, og sannsynligheten for å få tilført smitte til friske bestander i eget område reduseres.

Hvordan og hvor mye bør bestandene reduseres?

VKMs og Miljødirektoratets tilråding er en generelt lavere bestandstetthet. Det er ikke satt noe konkret mål på hvor mye lavere denne bør være da dette vil variere mellom arter og områder. En ev. reduksjon må blant annet ta utgangspunkt i dagens bestandstetthet i kommunen.

En bestandsreduksjon kan gjennomføres på ulike måter, både gjennom et generelt økt uttak og gjennom en økning i uttak av eldre hunndyr. Det er ikke ett klart svar på hva som er den prosentvise anbefalte økningen. Som et eksempel kan kommunen vurdere en økning i antall fellingstillatelser på ca. 20 prosent. Dette er gjennomførbart innenfor en jakt sesong, og kan samtidig bidra til en reell bestandsreduksjon. En annen mulighet er økt avskyting av eldre hunndyr, noe som kan gi reduksjon i tetthet påfølgende år.

Endring i avskyting bør vurderes av kommunen som ansvarlig for hjorteviltforvaltningen i området, fortrinnsvis i tett dialog med lokale jaktrettshavere. For områder som allerede har mål om en reduksjon, kan kommunen vurdere om eksisterende planer er tilstrekkelige. Skal kommunen godkjenne nye bestandsplaner i år, bør planen være i tråd med anbefalingene.

Avskyting for å redusere smitterisiko

Det vil være særlig relevant å øke avskyting av eldre elgkyr i Selburegionen, jf. funn av skrantesjuka på to elger på hhv. 13 og 14 år. Dette bidrar til økt prøvetaking av eldre dyr, samtidig som det vil bidra til bestandsreduksjon. Videre anbefaler vi å rette avskytingen mot kalv og ungdyr for å redusere antallet ungdyr i bestanden, da disse har størst sannsynlighet for å spre seg til andre områder. Dette gjelder alle arter og områder.

Orientering om oppfølging av villrein i Nordfjella og omegn

Landbruks- og matdepartementet har bedt Mattilsynet, i samarbeid med relevante fagmiljøer, om å foreta nødvendige forberedelser med sikte på å gjennomføre et vedtak om uttak av villreinstammen i Nordfjella sone 1. Les mer på [Mattilsynet sin hjemmeside](#). I påvente av dette er det viktig også å redusere bestander av andre arter i nærområdet for å redusere sannsynligheten for spredning av smitte.

Regelverk

Forskrift om forvaltning av hjortevilt ([hjorteviltforskriften](#)) gir kommunene hjemmel til justering av fellingstillatelser. Dette kan skje igjennom å benytte hjorteviltforskriften § 7 *fravik av minsteareal*

ved tildeling av fellingstillatelser. For endring over lengre tid kan § 6 *fastsettelse og endring av minsteareal* være relevant.

Godkjent bestandsplan er ikke til hinder for at kommunen kan tildele økt antall fellingstillatelser i 2017 gjennom 50 prosent-regelen, jf. § 7. Det er ingen fellingsplikt for jeger, og dette begrenser derfor ikke jegerens rettigheter.

Et økt uttak av hjortevilt i de berørte områdene er en klar anbefaling, men ikke et pålegg fra Miljødirektoratet. Vi gjør imidlertid oppmerksom på at Mattilsynet, via sin [soneforskrift](#) legger til rette for at Mattilsynet kan pålegge enkelte kommuner bestandsreduksjon.

Testing under jakt og av fallvilt

For alle fallvilt over ett år skal det tas prøver for å teste for skrantesjuka. Dette gjelder også rådyr. Syke elg, hjort og rådyr kan avlives av kommunen. [Veiledning om dette kan du lese på Miljøkommune.no](#).

Når det gjelder Miljødirektoratet og Mattilsynet sitt kartleggingsprogram for 2017 så har berørte kommuner fått informasjon om dette. [Mer info om kartlegging fra hjorteviltjakt 2017](#).

Oppfølging av skrantesjuka i Norge

Skrantesjuka er en prionsykdom som første gang ble påvist i Norge i mars 2016 på ei villreinsimle innenfor Nordfjella villreinområde, senere ble sykdommen også funnet på ytterligere to villrein under jakt i samme område. En variant av sykdommen ble også påvist på to elger i Selbu kommune i 2016. Utenfor disse områdene er sykdommen foreløpig ikke funnet, selv med utvidet testing under jakt i 2016, på trafikkdrepte dyr, annet fallvilt og på noe tamrein og oppdrettshjort. Mer om sykdommen finnes på [Veterinærinstituttet sine hjemmesider](#).

I Norge er vi nå i en spesiell situasjon der vi øyner muligheten for å bli kvitt sykdommen. I denne situasjonen er vi avhengig av bidrag fra alle relevante aktører for å klare å begrense, og i beste fall utrydde, skrantesjuka på hjortevilt i Norge. Kunnskap fra Nord-Amerika viser at skrantesjuka ikke vil forsvinne av seg selv, men heller øke i omfang og utbredelse hvis tiltak ikke iverksettes.

Dette brevet er sendt til følgende kommuner: Aurland, Eidfjord, Gol, Hemsedal, Hol, Holtålen, Klæbu, Lærdal, Malvik, Melhus, Meråker, Midtre Gauldal, Nes, Nord-Aurdal, Nore og Uvdal, Røros, Selbu, Stjørdal, Sør-Aurdal, Trondheim, Tydal, Ulvik, Vang, Vestre Slidre, Vik, Voss, Ål og Årdal.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Kari Bjørneraas
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane	Njøsavegen 2	6863	Leikanger
Sør-Trøndelag fylkeskommune	Postboks 2350 Sluppen	7004	Trondheim
Villreinnemnda for Nordfjella og Fjellheimen	v/Siri Bøthun Naturforvaltning	6896	FRESVIK
Nordfjella villreinutval			
Fylkesmannen i Buskerud	Postboks 1604	3007	Drammen
Mattilsynet			
NINA			
Veterinærinstituttet			
Nord-Trøndelag fylkeskommune	Fylkets hus	7735	Steinkjer
Oppland fylkeskommune	Postboks 988	2626	Lillehammer
Buskerud fylkeskommune	Fylkeshuset	3020	Drammen
Sogn og Fjordane fylkeskommune		6863	Leikanger
Hordaland fylkeskommune	Boks 7900	5020	Bergen
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007, Dep	0030	OSLO